Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

JOI, 4 IUNIE 1992 — NR. 75 (17945) — PREȚUL 1 rub.

MS

PAG. 2 — GESTURILE DIPLOMATICE ALE UNOR POLITICIENI TRĂDEAZĂ INTENȚII AGRESIVE, PROIMPERIALE

PAG. 3 — CARE SÎNT SOLUȚIILE DE RIGOARE PENTRU A EVITA ȘI O CRIZĂ ECOLOGICĂ?

PAG. 4 — URÎTUL ȘI RĂUL ACAPAREAZĂ ȘI MISTUIE SPAȚIUL SPIRITUAL ȘI OMUL

ÎN DIALOG DIRECT

Unitatea națională fundamentează independența

Discursul dlui Mircea SNEGUR, Președintele Republicii Moldova,

rostit luni, 1 iunie 1992, la Televiziunea și Radioul Național, în cadrul emisiunii «În fața poporului»

compatrioți!
dresez întregului po-
momente extrem de
istoriei noastre, poate
grele de la război în-
sfîrșit, după decenii
ertitudini, experiențe
oase și diabolice, me-
schimbe însăși ființa
i nostru, prin luptă cin-
cîștigat și noi șansa
făuri un destin mai
e cumințenia și hărni-
stul popor. Pentru pri-
în fruntea statului se
ructuri legale, alese de
populație. Parlamen-
ecutivul republican,
nte de conjunctura ge-
că, raportul de forțe în
trul fostei Uniuni și în
depune eforturi substan-
pentru a realiza edifica-
ul stat independent.
ctorii interni de ordin
-politic, economic, chiar
prezența unor dificultăți
ne, creează premise favo-
e pentru intrarea noastră
munitatea popoarelor li-
și civilizate. Acest drept
firmat de majoritatea co-
toare a țărilor lumii, cele
importante organisme in-
ionale.
tructurile statale dispun
programe concrete, anco
în realitățile republicii,
eptate spre crearea unui
stat politic, menit să asi
e libertatea și accesul la
valorile spirituale ale
egrului popor și ale fiecă-
individ în parte. În acea-
ordine de idei vreau să
ționez că Moldova a ade-
la cele mai importante do-
ente ce vizează drepturile
ului, grupurilor etnice, mi-
ților religioase. Un eve-
nament de importanță majoră în evoluția noastră spre democrație trebuie să devină adoptarea constituției statului independent Moldova pe parcursul acestui an.

S-au făcut primii pași spre economia de piață, unica capabilă, după cum a dovedit experiența, să depășească sărăcia și încătușarea inițiativei omului, să ridice nivelul nostru de trai la standardele internaționale. Permanent se află în centrul atenției conducerii republicii protecția socială a diverselor categorii, cum ar fi tineretul, pensionarii, familiile cu mulți copii, invalizii etc. Începe să funcționeze mecanismul indexării veniturilor populației, prevăzut în programul meu electoral. Deci se poate spune cu certitudine că, deși anevoios, procesul de edificare a statului independent se desfășoară în ascensiune și are o perspectivă clară și optimistă.

Însă toate eforturile noastre spre afirmare se lovesc de obrăznicia celor ce încearcă să prefacă pămîntul Moldovei în cap de pod pentru continuarea jocurilor imperiale ale fostei Uniuni și ale succesorului ei juridic — Rusia. Cartea separatismului, după cum ne mărturisesc documentele, a fost predestinată pentru impunerea cu forța semnarea tratatului unional. Știți bine poziția fermă a conducerii republicii, a mea personală față de U.R.S.S., poziție susținută și de popor în cadrul acțiunilor antireferendum. Chiar de la începutul aparației pretențiilor separatiste am fost dispuși să discutăm, să ducem lucrul anevoios de căutare a căilor de soluționare a tuturor conflictelor pe calea pașnică. Opinia publică este bine informată despre numeroasele comisii de conciliere, tratative, propuneri făcute de noi. Mai mult ca atît. Pentru a nu fi părtinitori am invitat comisii de deputați din parlamentele Rusiei, Ucrainei, Belorusiei, grupuri de experți în drepturile omului din organismele internaționale. Toate au susținut politica noastră în vederea respectării drepturilor omului și a minorităților etnice. La inițiativă conducerii republicii a fost pus în funcțiune mecanismul de tratative a miniștrilor de externe ai Moldovei, României, Rusiei și Ucrainei.

Însă paralel cu eforturile noastre de ameliorare a situației impostorii și trădătorii de neam Șmirnov, Maracuța, Caraman ș. a. continuau acțiunile de lichidare a organelor legitime de stat. În acel timp cînd noi invităm experți neutri străini, la Tiraspol dădeau consultări Kogan, Travkin, Makașov, Rutkoi, Stankevici ș. a. Vizita și luarea de poziție a vicepreședintelui rus a demascat definitiv rolul Rusiei în acest conflict. Anume Rutkoi a pregătit moral actul de trecere fățișă a armatei a 14-a de partea separatiștilor. Armata Federației Ruse practic a ocupat raioanele din malul sting al Nistrului stopînd procesul de restabilire a puterii legitime de stat.

În aceste clipe de grea cumpănă pentru Patria noastră n-am văzut nevoiți să întreprindem măsuri extraordinare pentru a riposta actului de agresiune a Rusiei. În scurt timp au fost trimise în numele Președintelui republicii un apel către toți conducătorii statelor lumii, o adresare secretarului general al O.N.U., telegrame conducerii Rusiei. A fost substanțial sporită activitatea diplomatică.

Parlamentul în ședința sa extraordinară a adoptat un șir de documente și adresări cu aceleași aprecieri. Paralel cu eforturile diplomatice a fost exprimată ferma convingere a conducerii republicii de a apăra pe toate căile independența și integritatea țării. Cred că anume această fermitate a făcut conducerea Rusiei mai flexibilă și dispusă să urgenteze discuțiile referitor la armata a 14-a.

Făcînd o analiză mai profundă a evoluției evenimentelor din stînga Nistrului, am ajuns la concluzia că sporirea agresivității Rusiei în Moldova de Est nu e deloc întîmplătoare. Dacă o parte din republici, inclusiv Moldova, a văzut în C.S.I. un mijloc de depășire pașnică și civilizată a fostului imperiu sovietic, atunci Moscova a preconizat o nouă modalitate a U.R.S.S prin instaurarea unor regimuri promoscovite. O reacție negativă a stîrnit tendința Moldovei, Azerbaidjanului și Ucrainei de a avea forțe militare și frontiere proprii. Dovadă că cercurile imperiale ruse nu și-au încetat activitatea subversivă împotriva celor care doresc independența reală servește situația de conflict din cele trei republici nominalizate. Deci, aș vrea ca poporul Moldovei să fie conștient de faptul că Moscovei nu-i este pe plac politica noastră independentă și ea folosește orice mijloc, și în primul rînd separatismul, pentru a putea schimba orientarea republicii și a instaura la Chișinău un regim promoscovit.

Care ar fi acțiunile noastre în viitorul apropiat pentru ieșirea din această gravă criză?

În primul rînd, ca niciodată avem nevoie de coeziune, nu declarată, ci reală. Chem toate forțele din republică, indiferent de orientarea politică, să-și canalizeze eforturile pentru crearea unei atmosfere de unitate națională, înaltă disciplină și disponibilitate de a veni la apărarea Patriei.

În al doilea rînd, susținerea pe toate căile a funcționării normale a economiei, deoarece războiul impus nouă ne aduce zilnic mari pagube materiale. Nu e exclus că în planurile cercurilor imperiale este prevăzută și ruinarea economică a republicii prin prelungirea războiului de uzură.

În al treilea rînd, trebuie intensificate eforturile diplomatice pentru a atrage atenția opiniei publice internaționale la agresiunea armată a Rusiei în republica noastră. În această ordine de idei se impune continuarea tratativelor celor patru miniștri de externe cu implicarea în acest proces și a miniștrilor respectivi ai apărării.

În al patrulea rînd, trebuie să recunoaștem că pierdem războiul informațional și, recunoscînd această realitate dură, să declanșăm o ofensivă

(Sfîrșit în pag. 2).

DECRETUL

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la recunoașterea independenței de stat și suveranității Republicii Bosnia și Herțegovina

Exprimînd voința poporului moldovenesc, realizînd principiile fundamentale ale politicii externe a Republicii Moldova și recunoscînd dreptul popoarelor la autodeterminare, la constituirea de state independente și suverane, **decretez:**

1. În conformitate cu voința democratică a popoarelor din Bosnia și Herțegovina Republica Moldova recunoaște Republica Bosnia și Herțegovina drept stat independent și suveran.

2. Ministerul afacerilor externe al Republicii Moldova să inițieze tratative cu Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Bosnia și Herțegovina în vederea stabilirii relațiilor diplomatice între Republica Moldova și Republica Bosnia și Herțegovina.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

Or. Chișinău,
25 mai 1992.

DECRETUL

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la recunoașterea independenței de stat și suveranității Republicii Croația

Exprimînd voința poporului moldovenesc, realizînd principiile fundamentale ale politicii externe a Republicii Moldova și recunoscînd dreptul popoarelor la autodeterminare, la constituirea de state independente și suverane, **decretez:**

1. În conformitate cu voința democratică a poporului din Croația, Republica Moldova recunoaște Republica Croația drept stat independent și suveran.

2. Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova să inițieze tratative cu Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Croația în vederea stabilirii relațiilor diplomatice între Republica Moldova și Republica Croația.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

Or. Chișinău,
29 mai 1992.

DECRETUL

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la reducerea mărimii impozitului pe valoarea adăugată a gazelor avansate populației

În scopul asigurării protecției sociale a cetățenilor Republicii Moldova în condițiile liberalizării prețurilor și în legătură cu majorarea prețurilor la gaze **decretez:**

Articol unic. Se stabilește că, începînd cu 1 iunie 1992, impozitul pe valoarea adăugată la gazele avansate populației pentru necesitățile comunale de trai se percepe în mărime de 14 la sută.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

Or. Chișinău,
2 iunie 1992.

Întîlnirea de la Moscova a miniștrilor de externe

În situația cînd relațiile dintre Moldova și Rusia s-au înrăutățit brusc după intervenția armatei a 14-a rușești în conflictul armat din Moldova, iar militarii în frunte cu ministrul lor dezinformează opinia publică cu declarații irresponsabile, dl Kozirev, ministrul de externe al Rusiei, încearcă (a cîta oară!) să repare gafele așa-zișilor politicieni. Așa e soarta diplomaților, am putea spune filozofic.

Miniștrii de externe ai Rusiei și ai Moldovei, dnii Kozirev și Țiu, s-au întîlnit pe data de 2 iunie la Moscova în una din reședințele ministerului. Țin să subliniez aici că dl Țiu a fost întîmpinat la Moscova cu toate onorurile cuvenite pentru un ministru al unui stat independent: la aeroportul Vnukovo au fost ridicate drapelele celor două țări, în cinstea oaspeților a fost dat un dejun... După aceasta au urmat convorbirile care au durat mai bine de patru ore, o oră și ceva au durat discuțiile tet-a-tet.

Obosiți ziariștii în așteptarea rezultatelor convorbirii, se odihneau cele opt camere de luat vederi... Între timp venise ex-prezidentul Americii, dl Nixon, pentru o scurtă întrevedere cu dl Kozirev și a fost surprins de atenția celor mai bine de 20 de ziariști — credea că prezența acestora anume lui i se datorează...

Drept rezultat al negocierilor a fost înțelegerea de a forma trei grupe de experți: una să se ocupe de controlul stopării focului și introducerea în zonă a observatorilor militari, a doua — în vederea rezolvării problemelor militare și urgentarea retragerii din Transnistria a armatei a 14-a și a treia — în problemele politice și de drept, care să se ocupe de rezolvarea conflictului. Părțile au convenit să se continue întîlnirile celor patru miniștri de externe din Moldova, Rusia, România și Ucraina.

Liliana CIOBANU.
(Prin telefon).

Știri externe

TRATAT SUB AMENINȚARE

Poporul danez a respins la limită Tratatul de la Maastriht referitor la o mai strînsă uniune politică și economică în Comunitatea Europeană. Într-un referendum, la care participarea la urne a fost masivă, aproape 51 la sută din alegători au votat împotriva acceptării tratatului, în timp ce puțin peste 49 la sută s-au pronunțat pentru. Corespondentul BBC pentru probleme europene afirmă că rezultatul va crea o situație extrem de delicată în sînul Comunității Europene, întrucît Tratatul trebuie ratificat de toate țările membre pentru a fi tradus în viață. Primul ministru danez a cerut întrunirea de urgență a guvernului. Potrivit corespondentului BBC, ar putea fi necesară renegocierea Tratatului de la Maastriht, lucru care ar putea încuraja alte state să ceară introducerea unor modificări suplimentare.

IUGOSLAVIA ÎN DIFICULTATE

Președinția Iugoslaviei, alcătuită acum doar din Serbia și Muntenegru, a cerut forțelor paramilitare sîrbe din Bosnia și Herțegovina să oprească bombardarea capitalei Sarajevo. Președinția le-a mai cerut să predea Națiunilor Unite controlul asupra aeroportului din oraș pentru a putea fi aduse ajutoare pe calea aerului. Forțele sîrbe afirmă că au început deja să ridice blocade aeroportului, dar într-un raport emis la New York oficialități ale ONU și-au exprimat îndoiala că Belgradul mai poate controla forțele sîrbe din Bosnia. Potrivit corespondentului BBC la Națiunile Unite, cu toate că raportul conferă o anumită credibilitate declarațiilor guvernului de la Belgrad că nu ar fi implicat în conflict, reprezentanții țărilor care au votat pentru aplicarea sancțiunilor împotriva Serbiei sînt de părere că, indiferent care ar fi situația în prezent, Belgradul a creat problemele și ca urmare trebuie să găsească o soluție.

ACUZAȚII UNUI FOST RIVAL

Președintele Rusiei, Boris Elțin, l-a acuzat pe fostul președinte sovietic Mihail Gorbaciov de incitare deliberată a opiniei publice din țară. În ultimele luni Gorbaciov a criticat din ce în ce mai puternic guvernul rus și politica sa de reforme, culminînd într-un interviu de săptămîna trecută, în care a afirmat că țăranii ruși sînt împinși spre faliment. Într-un comunicat Boris Elțin a afirmat că Mihail Gorbaciov și-a depășit prerogativele și a avertizat că ar putea lua măsuri dacă va continua să facă declarații periculoase. Se relatează că declarația reflectă cu claritate nemulțumirea adîncă a lui Elțin față de atitudinea publică a celui care i-a fost rival ani de zile.

UCRAINA RESPINGE PRETENȚIILE RUSIEI

Parlamentul Ucrainei a respins pretențiile Rusiei asupra Crimeei și a anunțat că nu vor fi luate nici un fel de negocieri cu Moscova asupra statutului peninsulei. Parlamentul a aprobat o rezoluție care respinge declarația de luna trecută a parlamentului rus în care se arată că transferarea Crimeei la Ucraina în 1954 a fost ilegală. Potrivit Ucrainei, pretențiile Rusiei sînt lipsite de orice temei. Acum două zile liderii parlamentarilor din Ucraina și Crimeea au căzut de acord asupra menținerii peninsulei în cadrul teritoriului ucrainean, dar cu o autonomie sporită.

LA PENSIE ORI DUPĂ GRATII?

De la Moscova se relatează că ministrul rus al securității Victor Barannikov va demite mai mulți generali cu funcții înalte, foști membri ai K.G.B.-ului, pentru abuz de putere. Potrivit Televiziunii ruse a fost pregătit un decret în acest sens. Se menționează că generalii ar putea fi judecați în urma unei anchete realizate de o comisie anticorupție.

O RECOMANDARE SCANDALOASA

Secretarul general al NATO Manfred Vorner a intervenit în controversa apărută în legătură cu participarea Germaniei la programul de construire a unui avion de luptă european. Referindu-se la recomandarea ministrului apărării german ca Bonnul să se retragă din cauza costurilor ridicate ale reunificării, Vorner a declarat că nu poate lua o poziție pro sau contra, dar a menționat că Germania va trebui să-și înlocuiască aparatele învechite tip Fantom — «F-4» — pînă la sfîrșitul secolului, altfel credibilitatea țării în cadrul NATO va avea de suferit. Anterior ministrul britanic al apărării și-a exprimat îngrijorarea profundă în legătură cu reducerea comandărilor omologului său german, afirmînd că retragerea Bonnului din program ar putea avea consecințe serioase asupra cooperării europene. Decizia finală asupra participării Germaniei va fi luată la Bonn la 1 iulie.

Recepție la Președintele Republicii

În prima jumătate a zilei miercuri, 3 iunie, dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, a avut o întîlnire cu participanții la adunarea reprezentanților inițiatorilor guvernamentale și neguvernamentale de tineret din Europa, care se desfășoară în aceste zile la Chișinău. Au asistat d-nii Petru Bodulachi, ministrul tineretului, sportului și turismului al Republicii Moldova, și Ion Chilaru, viceministru.

În scurta sa alocuțiune, Mircea Snegur a mulțumit oaspeților pentru atenția acordată forului internațional al tineretului organizat de inițiativele de resort ale Republicii Moldova, exprimîndu-și totodată regretul că în condițiile conflictului armat din regiunile din stînga Nistrului, Republicii Moldovei dispune foarte puține posibilități pentru a acorda asistența necesară dezvoltării multilaterale a maselor largi de tineret. După eliminarea conflictului, a menționat dl Președinte, se vor depune toate eforturile pentru ca tineretul Moldovei să ia parte activă la zidirea casei comune europene.

În continuare, Bergh Volmer, conducătorul delegației landului bavarian de tineret din Germania, Octav Marcovici, consilierul ministrului tineretului și sportului din Ucraina, Alesi Șaveli, locțiitorul președintelui Comitetului organizațiilor de tineret din Republica Belarus, au mulțumit din partea oaspeților pentru ospitalitatea cu care sînt primiți în Moldova și au încredințat conducerea Moldovei că la întoarcerea în țările lor vor face cunoscut adevărul despre poporul pașnic și muncitor al Republicii Moldova.

Moldova-pres.
Foto de Tudor IOVU.

Primire la Guvernul Republicii Moldova

În dimineața zilei de 2 iunie, dl. Valeriu Muravschi, Prim-Ministru al Moldovei, a primit pe dl Rudolf Slanski, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Ceho-Slovace în Federația Rusă, aflat în vizită în republica noastră. În cadrul unui dialog interesat, informează Agenția Moldova-pres, citînd Serviciul de presă al Guvernului, părțile au făcut un schimb de opinii asupra reformei economice în cele două țări.

Ambasadorul ceho-slovac a prezentat o scurtă informare asupra realizării reformelor în țara sa, menționînd că ele dau deja rezultate palpabile. Astfel, se înregistrează stabilizarea economiei și sporirea volumului de producție, a încetat creșterea prețurilor la o serie de mărfuri și servicii, se încheie privatizarea întreprinderilor în sfera serviciilor. Primul-Ministru al Moldovei a menționat că privatizarea este punctul vulnerabil al economiei republicii, un factor ce frînează realizarea reformelor cardinale. În acest context, domnia sa a rugat oaspetele să informeze detaliat specialiștii noștri, să prezinte documentele respective, actele legislative pentru ca Moldova să poată să preia experiența pozitivă acumulată în Ceho-Slovacia.

Domnul Muravschi și-a exprimat regretul în privința faptului că transformările în economia republicii nu au atins ritmurile cuvenite, relevînd că una din cauzele principale este conflictul declanșat în Transnistria de liderii separatiști de la Tiraspol cu concursul forțelor proimperiale. Domnia sa a relatat despre măsurile întreprinse de conducerea Moldovei în vederea reglementării acestui conflict, subliniind că guvernul, președintele și parlamentul republicii se pronunță pentru soluționarea tuturor problemelor exclusiv prin mijloace negociate.

Vorbind despre necesitatea instituirii unei cooperări bilaterale reciproc avantajoase, dl Valeriu Muravschi și dl Rudolf Slanski au menționat că experții elaborează deja asemenea documente, urmînd ca în timpul apropiat să fie semnat un acord cu privire la cooperarea economico-comercială. Ambasadorul Ceho-Slovaciei la Moscova a subliniat că țara sa este interesată să semneze un asemenea document, precum și să stabilească relații de colaborare cu fiecare din statele fostei U.R.S.S. El a menționat că aceasta se explică prin accesul dificil la piața occidentală pentru statele din fostul lagăr socialist și prin necesitatea de a folosi mai mult piața țărilor răsăritene, inclusiv a Rusiei și a altor țări din C.S.I.

În cadrul dialogului au fost discutate și alte chestiuni privind cooperarea economico-comercială dintre Moldova și Ceho-Slovacia.

Întîlnirea de la Moscova a miniștrilor de externe

În situația cînd relațiile dintre Moldova și Rusia s-au înrăutățit brusc după intervenția armatei a 14-a rusești în conflictul armat din Moldova, iar militarii în frunte cu ministrul lor dezinformează opinia publică cu declarații iresponsabile, dl Kozîrev, ministrul de externe al Rusiei, încearcă (a cîta oară!) să repare gafele așa-zișilor politicieni. Așa e soarta diplomaților, am putea spune filozofic.

Miniștrii de externe ai Rusiei și al Moldovei, dnii Kozîrev și Țîu, s-au întîlnit pe data de 2 iunie la Moscova în una din reședințele ministerului. Țin să subliniez aici că dl Țîu a fost întîmpinat la Moscova cu toate onorurile cuvenite pentru un ministru al unui stat independent: la aeroportul Vnukovo au fost ridicate drapelele celor două țări, în cinstea oaspeților a fost dat un dejun... După aceasta au urmat convorbirile care au durat mai bine de patru ore, o oră și ceva au durat discuțiile tet-a-tet. Obosiră ziariștii în așteptarea rezultatelor convorbirii, se odihneau cele opt camere de luat vederi... Între timp venise ex-prezidentul Americii, dl Nixon, pentru o scurtă întrevedere cu dl Kozîrev și a fost surprins de atenția celor mai bine de 20 de ziariști— credea că prezența acestora anume lui i se datorează...

Drept rezultat al negocierilor a fost înțelegerea de a forma trei grupe de experți: una să se ocupe de controlul stopării focului și introducerea în zonă a observatorilor militari, a doua — în vederea rezolvării problemelor militare și urgentarea retragerii din Transnistria a armatei a 14-a și a treia — în problemele politice și de drept, care să se ocupe de rezolvarea conflictului. Părțile au convenit să se continue întîlnirile celor patru miniștri de externe din Moldova, Rusia, România și Ucraina.

Liliana CIOBANU.
(Prin telefon).